

EL

EL

EL

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 8.7.2009
COM(2009) 338 τελικό

2009/0101 (CNS)

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών

{SEC(2009) 915}
{SEC(2009) 916}

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η παρούσα πρόταση για την έκδοση απόφασης-πλαισίου του Συμβουλίου αποβλέπει στον καθορισμό κοινών ελάχιστων προτύπων σε σχέση με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πρόταση προορίζεται να αποτελέσει ένα πρώτο βήμα για τη θέσπιση σειράς μέτρων με σκοπό την αντικατάσταση της πρότασης που υπέβαλε το 2004 η Επιτροπή για την έκδοση απόφασης-πλαισίου του Συμβουλίου σχετικά με ορισμένα δικονομικά δικαιώματα στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση - COM(2004) 328 της 28.4.2004 - η οποία αποσύρεται έπειτα από δέουσα ενημέρωση του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Δεν κατέστη δυνατή η επίτευξη συμφωνίας επί της εν λόγω πρότασης, παρά τις διαβουλεύσεις που διεξήχθησαν επί τρία έτη στο πλαίσιο της σχετικής ομάδας εργασίας του Συμβουλίου, με αποτέλεσμα να εγκαταλειφθεί εν τέλει η πρόταση τον Ιούνιο του 2007, έπειτα από μια άκαρπη συζήτηση στο Συμβούλιο Δικαιοσύνης. Η υιοθέτηση προσέγγισης διαδοχικών σταδίων θεωρείται επί του παρόντος ως μια γενικά αποδεκτή μέθοδος για τη ρύθμιση του θέματος· επιπλέον θα συμβάλει στη σταδιακή οικοδόμηση ασφάλειας δικαίου και στην ενίσχυση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Επομένως, η παρούσα πρόταση είναι σκόπιμο να θεωρηθεί ως στοιχείο μιας ολοκληρωμένης δέσμης νομοθετικών πράξεων με τις οποίες θα επιδιωχθεί η θεσμοθέτηση ενός ελάχιστου συνόλου δικονομικών δικαιωμάτων που θα ισχύουν στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκτός από το δικαίωμα σε δωρεάν διερμηνεία και μετάφραση, η πρόταση του 2004 κάλυπτε και ορισμένα άλλα δικαιώματα, και συγκεκριμένα το δικαίωμα σε νομικές συμβουλές, το δικαίωμα σε ενημέρωση σχετικά με τα δικαιώματα («Εγγραφο Δικαιωμάτων»), το δικαίωμα σε ειδική μέριμνα για τους ευάλωτους κατηγορούμενους, το δικαίωμα επικοινωνίας με τις προξενικές αρχές και το δικαίωμα επικοινωνίας με την οικογένεια. Σε σχέση με την παρούσα πρόταση, η Επιτροπή αποφάσισε να επικεντρωθεί στο δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση, δεδομένου ότι ήταν αυτό για το οποίο διατυπώθηκαν οι λιγότερες αντιρρήσεις κατά τις διαβουλεύσεις σχετικά με την πρόταση του 2004, αλλά και επειδή ήταν διαθέσιμες πληροφορίες και έρευνα για το συγκεκριμένο δικαίωμα.
2. Η παρούσα πρόταση αποβλέπει στη βελτίωση των δικαιωμάτων των υπόπτων που δεν κατανοούν και δεν ομιλούν τη γλώσσα της διαδικασίας. Η ύπαρξη κοινών ελάχιστων προτύπων για τα εν λόγω δικαιώματα αναμένεται να διευκολύνει την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης.
3. Σε ό,τι αφορά τη νομική βάση, η πρόταση βασίζεται στο άρθρο 31 παράγραφος 1 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το άρθρο 31 παράγραφος 1 στοιχείο γ) ορίζει ότι η ΕΕ δύναται να αναπτύσσει «κοινή δράση» με σκοπό την εξασφάλιση της συμβατότητας κανόνων, στο βαθμό που τούτο είναι αναγκαίο για τη βελτίωση της συνεργασίας. Για τη δικαστική συνεργασία, και ειδικότερα για την αμοιβαία αναγνώριση, είναι αναγκαίο να υπάρχει αμοιβαία εμπιστοσύνη. Ένας ορισμένος βαθμός συμβατότητας είναι απαραίτητος για τη βελτίωση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και, κατ' επέκταση, της συνεργασίας.
4. Το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση, το οποίο απορρέει από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου («ΕΣΔΑ»), έχει θεμελιώδη σημασία για κάθε άτομο που αντιμετωπίζει ποινική κατηγορία και δεν κατανοεί τη γλώσσα της διαδικασίας, διότι χάρη σε αυτό το δικαίωμα ο ύποπτος μπορεί να γνωρίζει τις κατηγορίες που τον

βαρύνουν και να κατανοήσει τη διαδικασία. Ο ύποπτος πρέπει να είναι σε θέση να αντιληφθεί για τι πράγμα κατηγορείται. Πρέπει να παρέχεται μετάφραση των κρίσιμων διαδικαστικών εγγράφων. Κατ' εφαρμογή της ΕΣΔΑ, η διερμηνεία και η μετάφραση πρέπει να παρέχονται δωρεάν.

5. Εκτίμηση επιπτώσεων

Η πρόταση αποτέλεσε αντικείμενο εκτίμησης επιπτώσεων, η οποία περιλαμβάνεται στο έγγραφο SEC(2009) 915. Η εκτίμηση επιπτώσεων εξετάστηκε και, ακολούθως, εγκρίθηκε από την Επιτροπή Εκτίμησης Επιπτώσεων στις 27 Μαΐου 2009. Οι συστάσεις της εν λόγω επιτροπής και ο τρόπος με τον οποίον ελήφθησαν υπόψη περιγράφονται στην παράγραφο 25 της εκτίμησης επιπτώσεων (http://ec.europa.eu/governance/impact/practice_en.htm). Οι επιλογές πολιτικής που προσδιορίζονταν ήταν οι εξής:

(α) Η διατήρηση της υφιστάμενης κατάστασης δεν θα απαιτούσε την ανάληψη δράσης από πλευράς ΕΕ. Μπορεί να υποθέσει κανείς ότι η τρέχουσα κατάσταση, βάσει της οποίας αναμένεται από τα κράτη μέλη να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις τις οποίες υπέχουν βάσει της ΕΣΔΑ, θα συνεχισθεί ως έχει σήμερα, δηλαδή θα εξακολουθήσει να υπάρχει η εντύπωση της ανισορροπίας μεταξύ εισαγγελικών αρχών και κατηγορουμένων, η οποία έως τώρα εμπόδιζε την αμοιβαία αναγνώριση. Τούτο θα είχε αμελητέες οικονομικές επιπτώσεις.

(β) Τα τυχόν μη νομοθετικού χαρακτήρα μέτρα, π.χ. συστάσεις, θα ενθάρρυναν τις ανταλλαγές μεταξύ κρατών μελών και θα συνέτειναν στην καταγραφή βέλτιστων πρακτικών. Η επιλογή αυτή θα οδηγούσε στην καλύτερη γνώση των προτύπων της ΕΣΔΑ, με τη διάδοση και τη σύσταση πρακτικών που διευκολύνουν τη συμμόρφωση. Ωστόσο, δεν θα επέτρεπε την περαιτέρω προσέγγιση των νομικών προτύπων.

(γ) Θέσπιση νέας πράξης, η οποία θα καλύπτει το σύνολο των δικαιωμάτων, κατά το πρότυπο της πρότασης του 2004. Η εφαρμογή της εν λόγω πράξης από τα κράτη μέλη, υπό την παρακολούθηση της Επιτροπής και με πρόβλεψη της δυνατότητας προσφυγής στο ΔΕΚ, θα συντελούσε στην υπερπήδηση των διαφορών που παρατηρούνται όσον αφορά τη συμμόρφωση με την ΕΣΔΑ και θα προήγαγε την αμοιβαία εμπιστοσύνη. Ο οικονομικός αντίκτυπος θα ήταν διττός: κατά πρώτον, το κόστος συγκρότησης μηχανισμού για τη διασφάλιση της τήρησης των δικαιωμάτων και, κατά δεύτερον, το κέρδος από τη μείωση της δαπάνης για προσφυγές.

(δ) Η θέσπιση πράξης η οποία θα αφορά αποκλειστικά τις διασυνοριακές υποθέσεις θα αποτελούσε ένα πρώτο βήμα. Κάτι τέτοιο θα απαιτούσε διεξοδική ανάλυση, ούτως ώστε να διευθετηθούν καταλλήλως τα τυχόν δυνητικά ζητήματα που άπτονται της άσκησης διακρίσεων μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών υπόπτων σε διασυνοριακές διαδικασίες, σε σύγκριση με τις εγχώριες. Όπως και στην περίπτωση της προηγούμενης επιλογής, ο οικονομικός αντίκτυπος θα ήταν διττός: κατά πρώτον, το κόστος συγκρότησης μηχανισμού για τη διασφάλιση της τήρησης των δικαιωμάτων και, κατά δεύτερον, το κέρδος από τη μείωση της δαπάνης για προσφυγές, αν και σε μικρότερη έκταση σε σύγκριση με την ανωτέρω επιλογή, δεδομένου ότι η εμβέλεια της συγκεκριμένης επιλογής είναι λιγότερο φιλόδοξη.

(ε) Την προτιμώμενη επιλογή αποτελεί μια προσέγγιση απαρτιζόμενη από διαδοχικά στάδια, αρχής γενομένης από τη θέσπιση μέτρων σχετικά με την πρόσβαση σε διερμηνεία και μετάφραση, για την οποία θα απαιτηθεί η έκδοση νέας απόφασης-πλαισίου, που θα υποχρεώνει τα κράτη μέλη να προβλέπουν ελάχιστα πρότυπα μόνο για την πρόσβαση σε

διερμηνεία και μετάφραση. Ο οικονομικός αντίκτυπος θα ήταν διττός: κατά πρώτον, το κόστος συγκρότησης μηχανισμού για τη διασφάλιση της τήρησης των δικαιωμάτων και, κατά δεύτερον, το κέρδος από τη μείωση της δαπάνης για προσφυγές.

Η εκτίμηση επιπτώσεων κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο συνδυασμός των επιλογών (β) και (ε) αποτελεί την προτιμώμενη επιλογή, με την οποία μεγιστοποιούνται οι συνέργειες μεταξύ νομοθετικής και μη νομοθετικής δράσης. Συνεπώς, μετά την έκδοση της παρούσας απόφασης-πλαισίου είναι σκόπιμο να καταρτισθεί έγγραφο σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

6. Το άρθρο 6 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (στο εξής: «ΣΕΕ») ορίζει ότι η Ένωση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (στο εξής: «ΕΣΔΑ») και όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών. Επιπλέον, τον Δεκέμβριο του 2000, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή συνυπέγραψαν και διακήρυξαν πανηγυρικά τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
7. Στα Συμπεράσματα της Προεδρίας που προέκυψαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Τάμπερε¹ αναφέρεται ότι η αμοιβαία αναγνώριση θα πρέπει να αποτελέσει τον ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας, αλλά επισημαίνεται ότι η αμοιβαία αναγνώριση «[...] και η αναγκαία προσέγγιση των νομοθεσιών θα διευκολύνει [...] τη δικαστική προστασία των ατομικών δικαιωμάτων»².
8. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, που υποβλήθηκε στις 26 Ιουλίου 2000 και αφορούσε την αμοιβαία αναγνώριση των οριστικών αποφάσεων σε ποινικές υποθέσεις³, «πρέπει να κατοχυρωθεί ότι η μεταχείριση των υπόπτων και τα δικαιώματα υπεράσπισης δεν θα θιγούν από την εφαρμογή της αρχής [της αμοιβαίας αναγνώρισης], αλλά επιπλέον ότι οι εγγυήσεις θα ενισχυθούν καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας».
9. Η ανωτέρω προσέγγιση επιβεβαιωνόταν στο «Πρόγραμμα μέτρων για την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των ποινικών αποφάσεων»⁴ (στο εξής: «πρόγραμμα μέτρων»), το οποίο θεσπίστηκε από το Συμβούλιο και την Επιτροπή. Στο εν λόγω πρόγραμμα αναφερόταν ότι «η αμοιβαία αναγνώριση τελεί σε στενή συνάρτηση προς την ύπαρξη σειράς παραμέτρων, που καθορίζουν την αποτελεσματικότητά της».
10. Στις παραμέτρους αυτές συγκαταλέγονται οι μηχανισμοί προστασίας των δικαιωμάτων των υπόπτων (παράμετρος 3) και ο καθορισμός κοινών ελαχίστων προτύπων που απαιτούνται προς διευκόλυνση της εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης (παράμετρος 4). Η παρούσα πρόταση για την έκδοση απόφασης-πλαισίου αποβλέπει στην πραγμάτωση του διακηρυγμένου στόχου της ενίσχυσης της προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων.

¹ 15 και 16 Οκτωβρίου 1999.

² Συμπέρασμα 33.

³ COM (2000) 495 της 29.7.2000.

⁴ ΕΕ C 12 της 15.1.2001, σ. 10.

3. ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΕ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΗΣ ΕΣΔΑ

11. Το άρθρο 5 ΕΣΔΑ, σχετικά με το δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια, ορίζει τα εξής:

«(1) Κάθε άτομο έχει δικαίωμα στην ελευθερία και την ασφάλεια του προσώπου του. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθεί της ελευθερίας του ειμή εις τας ακόλουθους περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν: [...]

(στ) εάν πρόκειται περί νομίμου συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου επί σκοπώ [...] εκδόσεως.

(2) Παν συλληφθέν πρόσωπον δέον να πληροφορηθεί κατά το δυνατόν συντομώτερον και εις γλώσσαν την οποίαν εννοεί, τους λόγους της συλλήψεώς του ως και πάσαν διατυπωμένην εναντίον του κατηγορίαν.»

[...]

(4) Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, ίνα τούτο αποφασίση εντός βραχείας προθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξη την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.»

Το δε άρθρο 6, σχετικά με το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη, ορίζει τα εξής:

«3. Ειδικότερον, πας κατηγορούμενος έχει δικαίωμα:

(α) όπως πληροφορηθεί, εν τη βραχυτέρα προθεσμία εις γλώσσαν την οποίαν εννοεί και εν λεπτομερεία την φύσιν και τον λόγον της εναντίον του κατηγορίας·

[...]

(ε) να τύχει δωρεάν παραστάσεως διερμηνέως εάν δεν εννοεί ή δεν ομιλεί την χρησιμοποιουμένην εις το δικαστήριον γλώσσαν.»

Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης προβλέπει τα προαναφερόμενα δικαιώματα στα άρθρα του 6 και 47 έως 50.

12. Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (στο εξής: «ΕΔΔΑ») έχει αποφανθεί σε σχέση με το άρθρο 6 ΕΣΔΑ ότι ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα σε δωρεάν διερμηνεία, ακόμη και σε περίπτωση που καταδικασθεί, ότι δικαιούται να λάβει σε γλώσσα την οποία να κατανοεί τα έγγραφα από τα οποία προκύπτει η κατηγορία που τον βαρύνει, ότι η παρεχόμενη διερμηνεία πρέπει να είναι επαρκής ώστε να επιτρέπει στον κατηγορούμενο να κατανοήσει τη διαδικασία, καθώς και ότι οι διερμηνείς πρέπει να είναι καταλλήλως κατηρτισμένοι. Το ότι ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα σε δωρεάν διερμηνεία, ακόμη και σε περίπτωση που καταδικασθεί, κρίθηκε στην υπόθεση *Luedicke, Belkacem και Κοζ κατά Γερμανίας*⁵. Στην υπόθεση *Kamasinski κατά Αυστρίας*⁶, κρίθηκε

⁵ 28 Νοεμβρίου 1978, Σειρά Α αριθ. 29. “46. Συνεπώς, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι η συνήθης έννοια του όρου [...] “δωρεάν” στο άρθρο 6 παράγραφος 3 στοιχείο ε) [...] επιβεβαιώνεται από το αντικείμενο και τον σκοπό του άρθρου 6. Το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι το δικαίωμα που κατοχυρώνεται με το άρθρο 6 παράγραφος 3 στοιχείο ε) σημαίνει, για κάθε πρόσωπο που δεν είναι σε θέση να ομιλήσει ή να κατανοήσει τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στο δικαστήριο, το δικαίωμα του προσώπου αυτού να λάβει δωρεάν συνδρομή από διερμηνέα, χωρίς να αξιωθεί μεταγενέστερα από το πρόσωπο αυτό να καταβάλει τα σχετικά έξοδα.”

ότι η στάθμη της διερμηνείας πρέπει να είναι αρκούντως υψηλή, ώστε να είναι σε θέση ο κατηγορούμενος να αντιληφθεί τα εις βάρος του στοιχεία και να υπερασπισθεί τον εαυτό του. Το δικαίωμα καλύπτει το έγγραφο υλικό και την προ της δίκης διαδικασία. Το ΕΔΔΑ έχει αποφανθεί ότι η στάθμη της διερμηνείας πρέπει να είναι «αρκούντως υψηλή» και ότι πρέπει να παρέχονται στον κατηγορούμενο λεπτομερή στοιχεία για την κατηγορία που τον βαρύνει σε γλώσσα την οποία να κατανοεί (*Brozicek κατά Ιταλίας*⁷). Εναπόκειται στις δικαστικές αρχές να αποδείξουν ότι ο κατηγορούμενος ομιλεί σε επαρκή βαθμό τη γλώσσα του δικαστηρίου, και δεν βαρύνεται ο κατηγορούμενος με την απόδειξη του αντιθέτου⁸. Ο διερμηνέας πρέπει να είναι καταλλήλως κατηρτισμένος, ο δε δικαστής οφείλει να μεριμνά για τον δίκαιο χαρακτήρα της διαδικασίας (*Cuscani κατά Ηνωμένου Βασιλείου*⁹).

4. ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

13. Στην πρόταση για ένα σχέδιο απόφασης-πλαίσιου καθορίζονται οι σχετικές βασικές υποχρεώσεις και εκλαμβάνονται ως αφετηρία η ΕΣΔΑ και η νομολογία του ΕΔΔΑ. Το «Φόρουμ προβληματισμού για την πολυγλωσσία και την κατάρτιση των διερμηνέων»¹⁰ κατήρτισε έκθεση με συστάσεις για την ποιοτική στάθμη της διερμηνείας και της μετάφρασης. Η εν λόγω έκθεση ήταν προϊόν συσκέψεων του φόρουμ προβληματισμού, οι οποίες συνεκλήθησαν από τη Γενική Διεύθυνση Διερμηνείας της Επιτροπής κατά τη διάρκεια του 2008 με σκοπό να καταγραφούν οι τομείς για τους οποίους επιβάλλεται η ανάληψη δράσης και, εφόσον συντρέχει τέτοια ανάγκη, να προσδιορισθούν τα μέτρα που είναι δυνατό να ληφθούν. Το φόρουμ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι όντως υπήρχε ανάγκη και κατήρτισε συστάσεις για τον τρόπο βελτίωσης της παροχής ικανών και κατάλληλα κατηρτισμένων διερμηνέων σε ποινικές διαδικασίες. Στις συστάσεις αυτές συγκαταλέγεται η καθιέρωση κύκλου σπουδών για τη νομική διερμηνεία, καθώς και συστήματος διαπίστευσης, πιστοποίησης και καταχώρησης σε μητρώο των νομομαθών διερμηνέων.

Άρθρο 1 – Πεδίο εφαρμογής

14. Το πεδίο εφαρμογής καλύπτει κάθε πρόσωπο που είναι ύποπτο για την τέλεση ποινικού αδικήματος μέχρι την τυχόν τελική καταδίκη (περιλαμβανομένης της ενδεχόμενης έφεσης). Εν προκειμένω, τα πρόσωπα αυτής της κατηγορίας αποκαλούνται «ύποπτοι». Στον όρο αυτό προσδίδεται αυτοτελής σημασία, ανεξαρτήτως του πώς τα εν λόγω πρόσωπα αποκαλούνται στο πλαίσιο της εκάστοτε εθνικής διαδικασίας.
15. Επειδή η νομολογία του ΕΔΔΑ έχει αποφανθεί ότι τα πρόσωπα που ανακρίνονται σε σχέση με αδικήματα, ασχέτως του κατά πόσον τους έχει απαγγελθεί επισήμως κατηγορία, πρέπει να καλύπτονται από το άρθρο 6 της ΕΣΔΑ, τα πρόσωπα που συλλαμβάνονται ή κρατούνται σε σχέση με ποινική κατηγορία εμπίπτουν ομοίως στο πεδίο εφαρμογής της

⁶ 19 Δεκεμβρίου 1989, Σειρά Α αριθ. 168.

⁷ 19 Δεκεμβρίου 1989, (10964/84) [1989] ΕΣΔΑ 23.

⁸ “41[...] οι ιταλικές δικαστικές αρχές έπρεπε να είχαν λάβει μέτρα για την τήρηση του εν λόγω δικαιώματος, ούτως ώστε να διασφαλισθεί η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις του άρθρου 6 παράγραφος 3 στοιχείο α) (άρθρο 6-3-α), εκτός αν ήταν σε θέση να εξακριβώσουν ότι ο αιτών γνώριζε στην πραγματικότητα σε επαρκή βαθμό την ιταλική γλώσσα ώστε να κατανοήσει με βάση την κοινοποίηση το περιεχόμενο της επιστολής με την οποία του γνωστοποιήθηκαν οι εις βάρος του κατηγορίες. Κανένα τέτοιο αποδεικτικό στοιχείο δεν προκύπτει από τα έγγραφα της δικογραφίας, ούτε από τις καταθέσεις των μαρτύρων που πραγματοποιήθηκαν στις 23 Απριλίου 1989. Επί του σημείου αυτού, έχει επομένως διαπραχθεί παραβίαση του άρθρου 6 παράγραφος 3 στοιχείο α) (άρθρο 6-3-α).”

⁹ 24 Σεπτεμβρίου 2002 – αριθ. 3277/96.

¹⁰ http://ec.europa.eu/commission_barroso/orban/docs/FinalL_Reflection_Forum_Report_en.pdf

συγκεκριμένης διάταξης. Τα σχετικά δικαιώματα αρχίζουν να ισχύουν από τη στιγμή κατά την οποία γνωστοποιείται στο εκάστοτε πρόσωπο ότι είναι ύποπτο για τη διάπραξη αδικήματος (π.χ. κατά τη σύλληψη ή από τη στιγμή κατά την οποία ο ύποπτος παύει πλέον να μπορεί να ανακτήσει την ελευθερία του και τελεί υπό κράτηση από τις αστυνομικές αρχές).

Το άρθρο διευκρινίζει ότι η πρόταση εφαρμόζεται ομοίως στις υποθέσεις ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Έχει σημασία η υπαγωγή στην πρόταση των υποθέσεων ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, και τούτο επειδή η απόφαση-πλαίσιο σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης ρυθμίζει τα σχετικά δικαιώματα με γενικόλογους και μόνον όρους. Υπό την έννοια αυτή, η πρόταση αποτελεί περαιτέρω ανάπτυξη του άρθρου 5 ΕΣΔΑ.

Άρθρο 2 – Το δικαίωμα σε διερμηνεία

16. Το υπόψη άρθρο προβλέπει τη θεμελιώδη αρχή ότι η διερμηνεία πρέπει να παρέχεται κατά τα ανακριτικά και τα δικαστικά στάδια της διαδικασίας, δηλαδή κατά τις ανακρίσεις από την αστυνομία, κατά τη δίκη, καθώς και κατά τις τυχόν ενδιάμεσες ακροάσεις ή την εκδίκαση τυχόν ένδικων μέσων. Το δικαίωμα καλύπτει επίσης την παροχή στον ύποπτο νομικών συμβουλών, σε περίπτωση που ο συνήγορός του ομιλεί γλώσσα που αυτός δεν κατανοεί.

Άρθρο 3 - Το δικαίωμα στη μετάφραση κρίσιμων εγγράφων

17. Ο ύποπτος έχει δικαίωμα στη μετάφραση κρίσιμων εγγράφων, έτσι ώστε να διασφαλίζεται ο δίκαιος χαρακτήρας της διαδικασίας. Στην υπόθεση *Kamasinski κατά Αυστρίας*¹¹, το ΕΔΔΑ έκρινε ότι το δικαίωμα σε διερμηνεία ισχύει για το «έγγραφο υλικό» και ότι ο κατηγορούμενος πρέπει να έχει επαρκή γνώση της εις βάρος του κατηγορίας ώστε να μπορεί να υπερασπισθεί τον εαυτό του¹². Τα κρίσιμα έγγραφα για μια ποινική διαδικασία πρέπει επομένως να περιλαμβάνουν το έγγραφο απαγγελίας κατηγορίας ή το κλητήριο θέσπισμα και κάθε συναφές έγγραφο υλικό, π.χ. βασικές μαρτυρικές καταθέσεις, ούτως ώστε να είναι δυνατή η κατανόηση «με πάσα λεπτομέρεια, του χαρακτήρα και των αιτιών της κατηγορίας που βαρύνουν τον ύποπτο» σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3 στοιχείο α) της ΕΣΔΑ. Μετάφραση πρέπει επίσης να παρέχεται για κάθε διαταγή θέσης υπό κράτηση ή διαταγή στέρησης της ελευθερίας, καθώς και για κάθε δικαστική απόφαση,

¹¹ 19 Δεκεμβρίου 1989, Σειρά Α αριθ. 168.

¹² “74. Το δικαίωμα [...] σε δωρεάν συνδρομή διερμηνείας δεν καλύπτει μόνο τις προφορικές δηλώσεις που πραγματοποιούνται κατά τη δικάσιμο, αλλά επίσης το έγγραφο υλικό και την προ της δίκης διαδικασία. Η παράγραφος 3 στοιχείο ε) (άρθρο 6-3-ε) σημαίνει ότι κάθε πρόσωπο «το οποίο κατηγορείται για την τέλεση αξιόποινης πράξεως» και το οποίο δεν είναι σε θέση να κατανοήσει ούτε να ομιλήσει τη γλώσσα που χρησιμοποιείται από το δικαστήριο έχει δικαίωμα σε δωρεάν συνδρομή διερμηνείας για τη μετάφραση ή τη διερμηνεία όλων εκείνων των εγγράφων ή δηλώσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας που έχει κινηθεί εναντίον του, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η κατανόηση ή η απόδοση στη γλώσσα του δικαστηρίου και, κατ’ επέκταση η τήρηση του δικαιώματος του κατηγορουμένου σε δίκαιη δίκη. [...] Πλην όμως, η παράγραφος 3 στοιχείο ε) (άρθρο 6-3-ε) δεν φθάνει μέχρι του σημείου να απαιτεί έγγραφη μετάφραση όλων των εγγράφων αποδεικτικών στοιχείων ή όλων των επισήμων εγγράφων που χρησιμοποιούνται κατά τη διαδικασία. Η παρεχόμενη συνδρομή διερμηνείας πρέπει να είναι τέτοια που να επιτρέπει στον κατηγορούμενο να λαμβάνει γνώση των εναντίον του κατηγοριών και να υπερασπίζεται τον εαυτό του, ιδίως με το να μπορεί να εκθέτει στο δικαστήριο τη δική του εκδοχή για τα γεγονότα. Με γνώμονα την ανάγκη για έμπρακτη και αποτελεσματική εφαρμογή του δικαιώματος που κατοχυρώνεται στην παράγραφο 3 στοιχείο ε) (άρθρο 6-3-ε), η υποχρέωση των αρμόδιων αρχών δεν περιορίζεται στον διορισμό διερμηνείας αλλά, εφόσον ειδοποιηθούν καταλλήλως σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, είναι επίσης δυνατό να καλύπτει έναν βαθμό μεταγενέστερου ελέγχου της επάρκειας της παρασχεθείσας διερμηνείας (βλ. επίσης την απόφαση επί της υπόθεσης Artico).”

ώστε να μπορεί ο κατηγορούμενος να κάνει χρήση του δικαιώματός του στην άσκηση έφεσης (ΕΣΔΑ πρωτόκολλο 7, άρθρο 2).

Αν πρόκειται για διαδικασία με σκοπό την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, αυτό το τελευταίο πρέπει να μεταφράζεται.

Άρθρο 4 – Καταβολή του κόστους διερμηνείας και μετάφρασης από τα κράτη μέλη

18. Το εν λόγω άρθρο προβλέπει ότι το κόστος διερμηνείας και μετάφρασης καλύπτεται από το εκάστοτε κράτος μέλος. Το ότι ο κατηγορούμενος έχει δικαίωμα σε δωρεάν διερμηνεία, ακόμη και σε περίπτωση που καταδικασθεί, κρίθηκε στην υπόθεση *Luedicke, Belkacem και Κοχ κατά Γερμανίας*¹³.

Άρθρο 5 – Ποιοτική στάθμη της διερμηνείας και της μετάφρασης

19. Στο εν λόγω άρθρο διατυπώνεται η βασική απαίτηση για τη διασφάλιση της ποιοτικής στάθμης της διερμηνείας και μετάφρασης. Συστάσεις για το συγκεκριμένο θέμα περιλαμβάνονται στην έκθεση του «Φόρουμ προβληματισμού για την πολυγλωσσία και την κατάρτιση των διερμηνέων»¹⁴.

Άρθρο 6 - Ρήτρα μη υποβάθμισης των προτύπων

20. Σκοπός του συγκεκριμένου άρθρου είναι να εξασφαλισθεί ότι ο καθορισμός κοινών ελάχιστων προτύπων κατ' εφαρμογή της παρούσας απόφασης-πλαίσίου δεν θα έχει ως συνέπεια την υποβάθμιση των προτύπων σε ορισμένα κράτη μέλη, καθώς και ότι θα διατηρηθούν σε ισχύ τα πρότυπα που καθορίζονται στην ΕΣΔΑ. Τα κράτη μέλη παραμένουν απολύτως ελεύθερα να θεσπίζουν πρότυπα πιο αυστηρά από αυτά που συμφωνούνται στο πλαίσιο της παρούσας απόφασης-πλαίσίου.

Άρθρο 7 - Εφαρμογή

21. Το υπόψη άρθρο προβλέπει ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να θέσουν σε εφαρμογή την απόφαση-πλαίσιο έως την **x /xx/ 20xx** και να αποστείλουν στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή, μέχρι την ίδια ημερομηνία, το κείμενο των διατάξεων που θα θεσπίσουν με σκοπό την ενσωμάτωσή της στην εθνική τους νομοθεσία.

Άρθρο 8 – Έκθεση

22. **XX** μήνες μετά τη θέση σε εφαρμογή, η Επιτροπή πρέπει να υποβάλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, όπου θα εκτιμά τον βαθμό στον οποίο τα κράτη μέλη θα έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα απόφαση-πλαίσιο· ταυτόχρονα με την έκθεση, η Επιτροπή δύναται, εάν το κρίνει απαραίτητο, να υποβάλει νομοθετικές προτάσεις.

¹³ “46. Συνεπώς, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι η συνήθης έννοια του όρου [...] “δωρεάν” στο άρθρο 6 παράγραφος 3 στοιχείο ε) [...] επιβεβαιώνεται από το αντικείμενο και τον σκοπό του άρθρου 6. Το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι το δικαίωμα που κατοχυρώνεται με το άρθρο 6 παράγραφος 3 στοιχείο ε) σημαίνει, για κάθε πρόσωπο που δεν είναι σε θέση να ομιλήσει ή να κατανοήσει τη γλώσσα που χρησιμοποιείται στο δικαστήριο, το δικαίωμα του προσώπου αυτού να λάβει δωρεάν συνδρομή από διερμηνέα, χωρίς να αξιωθεί μεταγενέστερα από το πρόσωπο αυτό να καταβάλει τα σχετικά έξοδα.”

¹⁴ Βλ. υποσημείωση 10 ανωτέρω.

Άρθρο 9 - Έναρξη ισχύος

23. Το υπόψη άρθρο προβλέπει ότι η απόφαση-πλαίσιο θα τεθεί σε ισχύ την εικοστή ημέρα μετά την ημερομηνία δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

5. ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ

24. Ο σκοπός της πρότασης δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη και μόνο, δεδομένου ότι η πρόταση αποσκοπεί στην προώθηση της εμπιστοσύνης μεταξύ των κρατών μελών, πράγμα που σημαίνει ότι είναι σημαντικό να συμφωνηθούν κοινά ελάχιστα πρότυπα, τα οποία θα εφαρμόζονται στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πρόταση θα οδηγήσει στην προσέγγιση των ουσιαστών διαδικαστικών κανόνων που διέπουν τη διερμηνεία και τη μετάφραση σε ποινικές διαδικασίες, με σκοπό την οικοδόμηση αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Κατά συνέπεια, η πρόταση είναι σύμφωνη με την αρχή της επικουρικότητας.

6. ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

25. Η πρόταση συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας κατά το ότι περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη του δεδηλωμένου της στόχου σε ευρωπαϊκό επίπεδο και δεν υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο για τον σκοπό αυτό.

Πρόταση

ΑΠΟΦΑΣΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως το άρθρο 31 παράγραφος 1 στοιχείο γ),

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε ως στόχο τη διατήρηση και ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Με βάση τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε της 15ης και 16ης Οκτωβρίου 1999, ιδίως δε με βάση το σημείο 33, η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης θα πρέπει να αποτελέσει τον ακρογωνιαίο λίθο της δικαστικής συνεργασίας τόσο σε αστικές όσο και σε ποινικές υποθέσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- (2) Στις 29 Νοεμβρίου 2000, το Συμβούλιο θέσπισε, σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Τάμπερε, ένα πρόγραμμα μέτρων για να θέσει σε εφαρμογή την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές υποθέσεις¹⁵. Στην εισαγωγή του εν λόγω προγράμματος μέτρων αναφέρεται ότι η αμοιβαία αναγνώριση «πρέπει να επιτρέπει την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, αλλά και της προστασίας των δικαιωμάτων των προσώπων».
- (3) Η υλοποίηση της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων επί ποινικών υποθέσεων προϋποθέτει ότι τα κράτη μέλη διακατέχονται από αμοιβαία εμπιστοσύνη όσον αφορά τα συστήματά τους για την απονομή ποινικής δικαιοσύνης. Ο βαθμός της αμοιβαίας αναγνώρισης εξαρτάται κατά πολύ από μια σειρά παραμέτρων, που συμπεριλαμβάνουν «μηχανισμούς προστασίας των δικαιωμάτων των [...] υπόπτων»¹⁶ και τον καθορισμό κοινών ελαχίστων προτύπων, αναγκαίων για τη διευκόλυνση της εφαρμογής της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης.

¹⁵ ΕΕ C 12 της 15.1.2001, σ. 10.

¹⁶ ΕΕ C 12 της 15.1.2001, σ. 10.

- (4) Η αμοιβαία αναγνώριση μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά μόνο σε πνεύμα εμπιστοσύνης, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι όχι μόνο οι δικαστικές αρχές αλλά όλοι οι παράγοντες της ποινικής διαδικασίας θα αντιλαμβάνονται τις αποφάσεις των δικαστικών αρχών άλλων κρατών μελών ως ισοδύναμες με τις δικές τους, γεγονός που προϋποθέτει «όχι μόνο εμπιστοσύνη στην επάρκεια των κανόνων του εκάστοτε εταίρου, αλλά και τη βεβαιότητα ότι οι κανόνες αυτοί εφαρμόζονται σωστά»¹⁷.
- (5) Μολονότι όλα τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («ΕΣΔΑ»), η παρελθούσα πείρα καταδεικνύει ότι το γεγονός αυτό από μόνο του δεν επιτρέπει πάντοτε επαρκή βαθμό εμπιστοσύνης στα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης των άλλων κρατών μελών.
- (6) Στο άρθρο 31 παράγραφος 1 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση προβλέπεται η «εξασφάλιση της συμβατότητας των κανόνων που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη, στο βαθμό που είναι αναγκαίο, για τη βελτίωση της [δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις]». Η θέσπιση κοινών ελάχιστων προτύπων εκτιμάται ότι θα οδηγήσει στην τόνωση της εμπιστοσύνης στα συστήματα ποινικής δικαιοσύνης όλων των κρατών μελών και, κατ' επέκταση, στην αύξηση της αποτελεσματικότητας της δικαστικής συνεργασίας, σε κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης.
- (7) Τέτοιου είδους κοινά πρότυπα είναι σκόπιμο να ισχύουν στους τομείς της διερμηνείας και της μετάφρασης σε ποινικές διαδικασίες. Με στόχο την ενίσχυση της αναγκαίας εμπιστοσύνης μεταξύ κρατών μελών, η παρούσα απόφαση-πλαίσιο προβλέπει βασικά κοινά πρότυπα σε σχέση με τη διερμηνεία και τη μετάφραση σε ποινικές διαδικασίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τα οποία ανταποκρίνονται στις παραδόσεις των κρατών μελών όσον αφορά την εφαρμογή των συναφών διατάξεων της ΕΣΔΑ.
- (8) Το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση για τα πρόσωπα που δεν κατανοούν τη γλώσσα της διαδικασίας διατυπώνεται στα άρθρα 5 και 6 της ΕΣΔΑ, όπως αυτά έχουν ερμηνευθεί με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Οι διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαισίου διευκολύνουν την εφαρμογή των δικαιωμάτων αυτών στην πράξη.
- (9) Οι διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαισίου πρέπει να διασφαλίζουν την προάσπιση, με την παροχή δωρεάν και ακριβούς γλωσσικής συνδρομής, των δικαιωμάτων κάθε υπόπτου ο οποίος δεν ομιλεί ούτε κατανοεί τη γλώσσα της διαδικασίας, προκειμένου να αντιληφθεί τις κατηγορίες που τον βαρύνουν καθώς και την όλη διαδικασία, ούτως ώστε να είναι σε θέση να ασκήσει τα δικαιώματά του. Η συνδρομή αυτή πρέπει να επεκτείνεται, εφόσον είναι αναγκαίο, στις σχέσεις μεταξύ του υπόπτου και του συνηγόρου υπεράσπισής του.
- (10) Κατάλληλη συνδρομή πρέπει επίσης να παρέχεται σε υπόπτους με πρόβλημα ακοής ή ομιλίας.
- (11) Η υποχρέωση παροχής φροντίδας σε υπόπτους που αδυνατούν να κατανοήσουν ή να παρακολουθήσουν τη διαδικασία ισχύει προς χάριν της χρηστής απονομής

¹⁷ COM(2000) 495 της 26.7.2000, σ. 4.

δικαιοσύνης. Συνεπώς, οι εισαγγελικές αρχές, οι αρχές επιβολής του νόμου και οι δικαστικές αρχές πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι ύποπτοι που βρίσκονται σε δυνητικά ασθενή θέση έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν αποτελεσματικά τα δικαιώματά τους. Οι εν λόγω αρχές πρέπει να γνωρίζουν κάθε δυνητικό παράγοντα ευπάθειας και να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για τη διασφάλιση της τήρησης των συγκεκριμένων δικαιωμάτων. Ο παραπάνω κανόνας πρέπει να τηρείται οπωσδήποτε οσάκις ο ύποπτος είναι ανήλικος ή πάσχει από κάποια αναπηρία που εμποδίζει την ενεργό συμμετοχή του στη διαδικασία.

- (12) Τα κράτη μέλη πρέπει να είναι υποχρεωμένα να παρέχουν κατάρτιση στους δικαστές, τους δικηγόρους και το λοιπό σχετικό προσωπικό των δικαστηρίων, προκειμένου να διασφαλίζεται η ποιοτική στάθμη της διερμηνείας και της μετάφρασης.
- (13) Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, η παρούσα απόφαση-πλαίσιο αποσκοπεί στην προώθηση του δικαιώματος στην ελευθερία, του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη και των δικαιωμάτων υπεράσπισης.
- (14) Επειδή ο στόχος της καθιέρωσης κοινών ελάχιστων προτύπων δεν είναι δυνατό να επιτευχθεί με μονομερείς ενέργειες των κρατών μελών, αλλά η επίτευξή του είναι δυνατή μόνο σε επίπεδο Ένωσης, το Συμβούλιο δύναται να θεσπίσει μέτρα κατ' εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας, όπως αυτή μνημονεύεται στο άρθρο 2 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και καθορίζεται στο άρθρο 5 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως αυτή καθορίζεται στο τελευταίο αυτό άρθρο, η παρούσα απόφαση-πλαίσιο δεν υπερβαίνει το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του υπόψη στόχου,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ:

Άρθρο 1 **Πεδίο εφαρμογής**

1. Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο καθορίζει κανόνες σχετικά με τα δικαιώματα σε διερμηνεία και μετάφραση στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών και διαδικασιών εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.
2. Τα δικαιώματα αυτά ισχύουν για κάθε πρόσωπο από τη στιγμή κατά την οποία το εν λόγω πρόσωπο (στο εξής: «ύποπτος») ενημερώνεται από τις αρμόδιες αρχές κράτους μέλους ότι είναι ύποπτος για την τέλεση αξιόποινης πράξης μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας.

Άρθρο 2 **Δικαίωμα σε διερμηνεία**

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την παροχή διερμηνείας σε κάθε ύποπτο που δεν κατανοεί και δεν ομιλεί τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας, ούτως ώστε να διασφαλίζεται ο δίκαιος χαρακτήρας της ποινικής διαδικασίας. Διερμηνεία παρέχεται κατά τη διεξαγωγή ποινικής διαδικασίας ενώπιον ανακριτικών και

δικαστικών αρχών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών ανακρίσεων, καθ' όλες τις αναγκαίες συναντήσεις μεταξύ του υπόπτου και του συνηγόρου του, καθ' όλες τις ακροαματικές διαδικασίες ενώπιον δικαστηρίου και κατά τη διάρκεια των τυχόν ενδιάμεσων ακροάσεων.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την παροχή, στις περιπτώσεις που χρειάζεται, διερμηνείας για τις νομικές συμβουλές που παρέχονται στον ύποπτο καθ' όλη τη διάρκεια ποινικής διαδικασίας.
3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την ύπαρξη διαδικασίας με σκοπό την εξακρίβωση του κατά πόσον ο ύποπτος κατανοεί και ομιλεί τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας.
4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την ύπαρξη δικαιώματος άσκησης έφεσης κατά απόφασης με την οποία διαπιστώνεται ότι δεν απαιτείται διερμηνεία.
5. Το δικαίωμα σε διερμηνεία περιλαμβάνει τη συνδρομή σε άτομα με πρόβλημα ακοής ή ομιλίας.
6. Προκειμένου για τη διαδικασία εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την παροχή διερμηνείας κατά τη διάρκεια της διαδικασίας σε κάθε πρόσωπο που υπόκειται σε αυτήν και το οποίο δεν κατανοεί ούτε ομιλεί τη γλώσσα της διαδικασίας.

Άρθρο 3

Δικαίωμα στη μετάφραση κρίσιμων εγγράφων

1. Οσάκις ο ύποπτος δεν κατανοεί τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας, τα κράτη μέλη μεριμνούν για τη μετάφραση όλων των κρίσιμων εγγράφων, ούτως ώστε να διασφαλίζεται ο δίκαιος χαρακτήρας της ποινικής διαδικασίας.
2. Τα προς μετάφραση κρίσιμα έγγραφα περιλαμβάνουν το ένταλμα κράτησης, που συνεπάγεται τη στέρηση της ελευθερίας του υπόπτου, το έγγραφο απαγγελίας κατηγορίας/το κλητήριο θέσπισμα, τα κρίσιμα έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία και την εκδοθείσα δικαστική απόφαση.
3. Ο ύποπτος ή ο συνήγορός του δύναται να υποβάλει αιτιολογημένη αίτηση για τη μετάφραση και πρόσθετων εγγράφων, συμπεριλαμβανομένων εγγράφων νομικών συμβουλών του συνηγόρου του υπόπτου.
4. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την ύπαρξη δικαιώματος άσκησης έφεσης κατά απόφασης με την οποία απορρίπτεται η μετάφραση εγγράφων που αναφέρονται στην παράγραφο 2.
5. Προκειμένου για τη διαδικασία εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την παροχή, σε κάθε πρόσωπο που υπόκειται σε αυτήν και το οποίο δεν κατανοεί τη γλώσσα στην οποία είναι συνταγμένο το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, μετάφρασης του εν λόγω εγγράφου.

Άρθρο 4

Καταβολή των εξόδων διερμηνείας και μετάφρασης από τα κράτη μέλη

Τα κράτη μέλη καταβάλλουν τα έξοδα διερμηνείας και μετάφρασης που προκύπτουν από την εφαρμογή των άρθρων 2 και 3.

Άρθρο 5

Ποιοτική στάθμη της διερμηνείας και της μετάφρασης

1. Η παρεχόμενη διερμηνεία και μετάφραση πρέπει να είναι τέτοιας στάθμης, ώστε να διασφαλίζεται η δυνατότητα του υπόπτου να ασκήσει πλήρως τα δικαιώματα που του αναγνωρίζονται.
2. Τα κράτη μέλη φροντίζουν για την παροχή κατάρτισης στους δικαστές, στους δικηγόρους και στο λοιπό σχετικό προσωπικό των δικαστηρίων, προκειμένου να διασφαλίζεται η ικανότητα του υπόπτου να κατανοήσει τη διαδικασία.

Άρθρο 6

Ρήτρα μη υποβάθμισης των προτύπων

Καμία διάταξη της παρούσας απόφασης-πλαισίου δεν επιτρέπεται να εκληφθεί υπό την έννοια ότι περιστέλλει ή αποκλίνει από τα δικαιώματα και τις δικονομικές εγγυήσεις που ενδεχομένως κατοχυρώνονται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών ή από τη νομοθεσία κρατών μελών που παρέχουν υψηλότερο βαθμό προστασίας.

Άρθρο 7

Εφαρμογή

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθούν με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαισίου το αργότερο μέχρι την¹⁸.

Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν, πριν από την ίδια ημερομηνία, στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων με τις οποίες μεταφέρουν στο εθνικό τους δίκαιο τις υποχρεώσεις που τους επιβάλλει η παρούσα απόφαση-πλαίσιο.

Άρθρο 8

Έκθεση

Μέχρι τις¹⁹, η Επιτροπή θα υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση όπου θα εκτιμάται ο βαθμός στον οποίο τα κράτη μέλη θα έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα για να συμμορφωθούν με την παρούσα απόφαση-πλαίσιο· η έκθεση θα συνοδεύεται εν ανάγκη από νομοθετικές προτάσεις.

¹⁸ 24 μήνες μετά τη δημοσίευση της παρούσας απόφασης-πλαισίου στην *Επίσημη Εφημερίδα*.

¹⁹ 36 μήνες μετά τη δημοσίευση της παρούσας απόφασης-πλαισίου στην *Επίσημη Εφημερίδα*.

Άρθρο 9

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα μετά τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Βρυξέλλες,

*Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος*